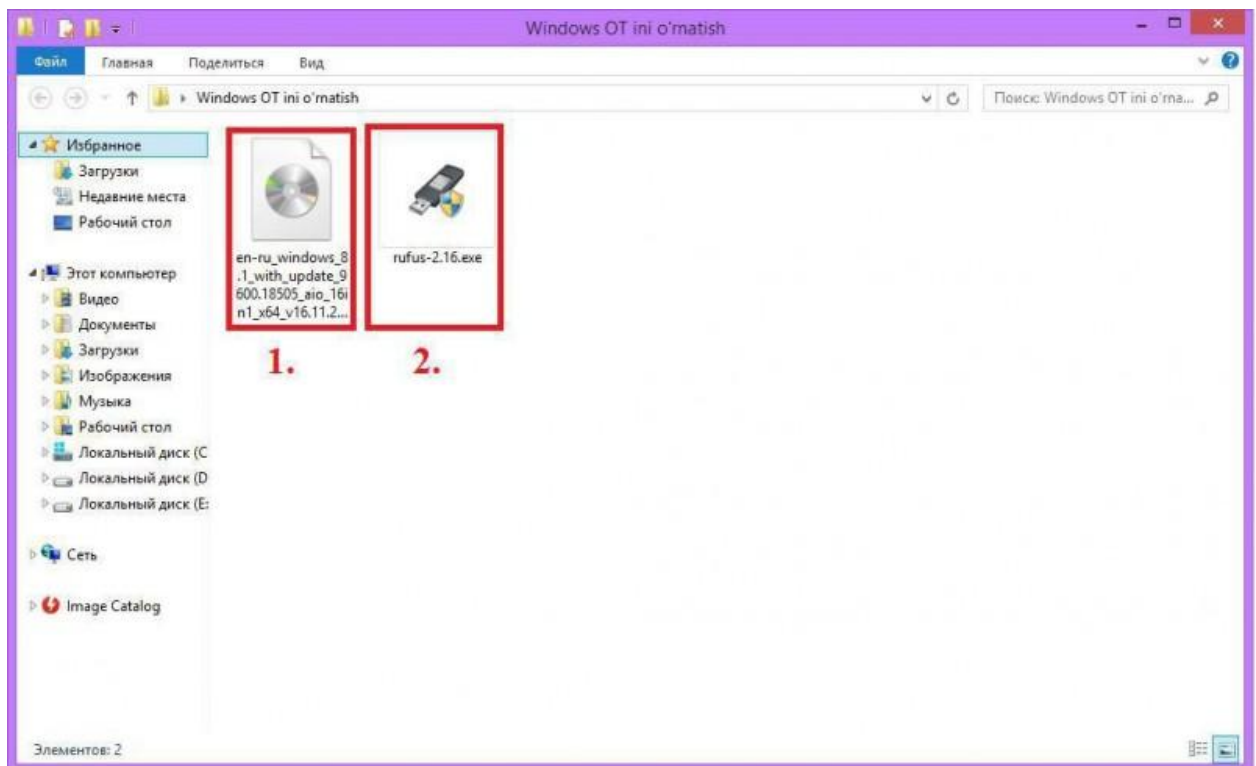

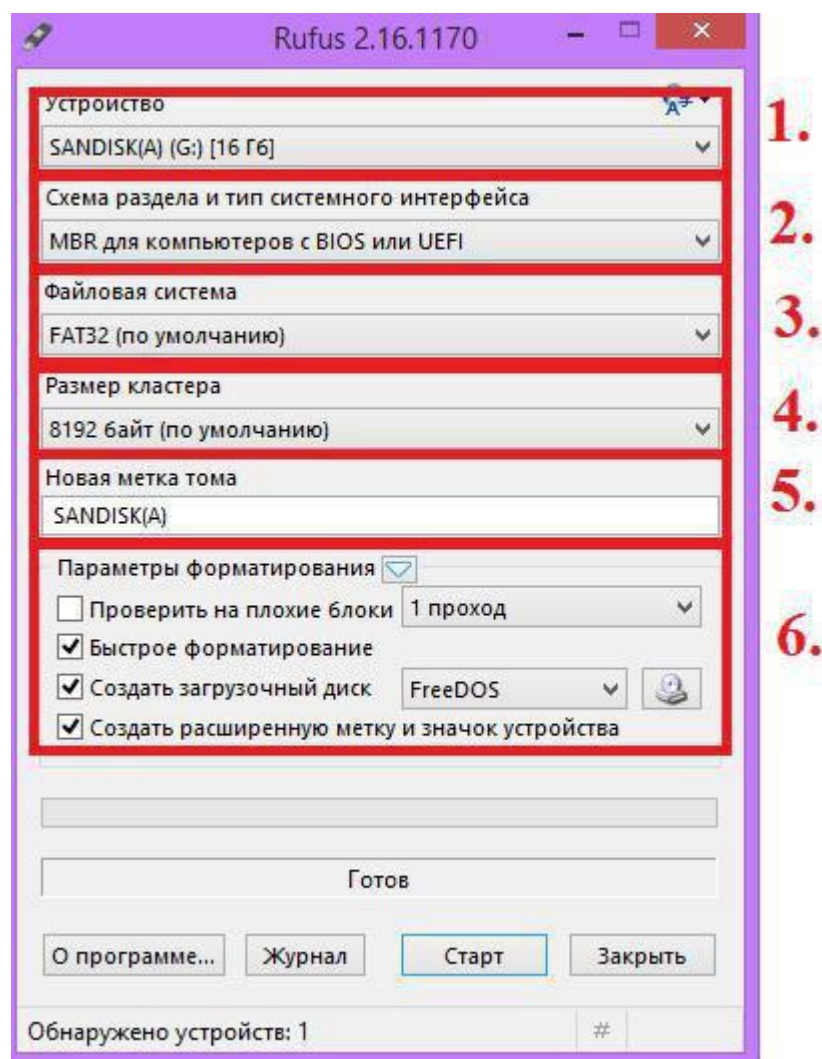
1-Mavzu: Operatsion tizimlarni o'rnatish

Bugun biz o'z kompyuterimizga Windows OT ining 8.1 versiyasini o'rnatishni ko'rib chiqamiz. Bu usul Windows ning 7, 8, 8.1 va 10 versiyalari uchun bir xil hisoblanadi. Demak, boshladik. Buning uchun bizga Windows operatsion tizimi o'rnatuvchi paketi fleshka disk yoki fleshka kerak bo'ladi. Agar bular mavjud bo'lmasa o'zimiz o'rnatuvchi paketni fleshka yozamiz va bu orqali o'z kompyuterimizga Windows OT ini o'rnatamiz. Bunda bizga Windows o'rnatuvchi paketi (.iso kengaytmasida bo'ladi) va rufus dasturi kerak bo'ladi. Windows OT ining o'rnatuvchi paketini biz Microsoft ning microsoft.com saytidan yoki o'zimiz bilgan boshqa dasturlar saytidan ko'chirib olishimiz mumkin.

ESLATMA!!! Windows OT ining o'rnatiluvchi paketi hech qachon shunchaki fleshkaga nusxalash bilan yozilmaydi agarda siz uni uyingizga yoki biron joyga olib borib saqlab qo'yish uchun yozmayotgan bo'lsangiz.

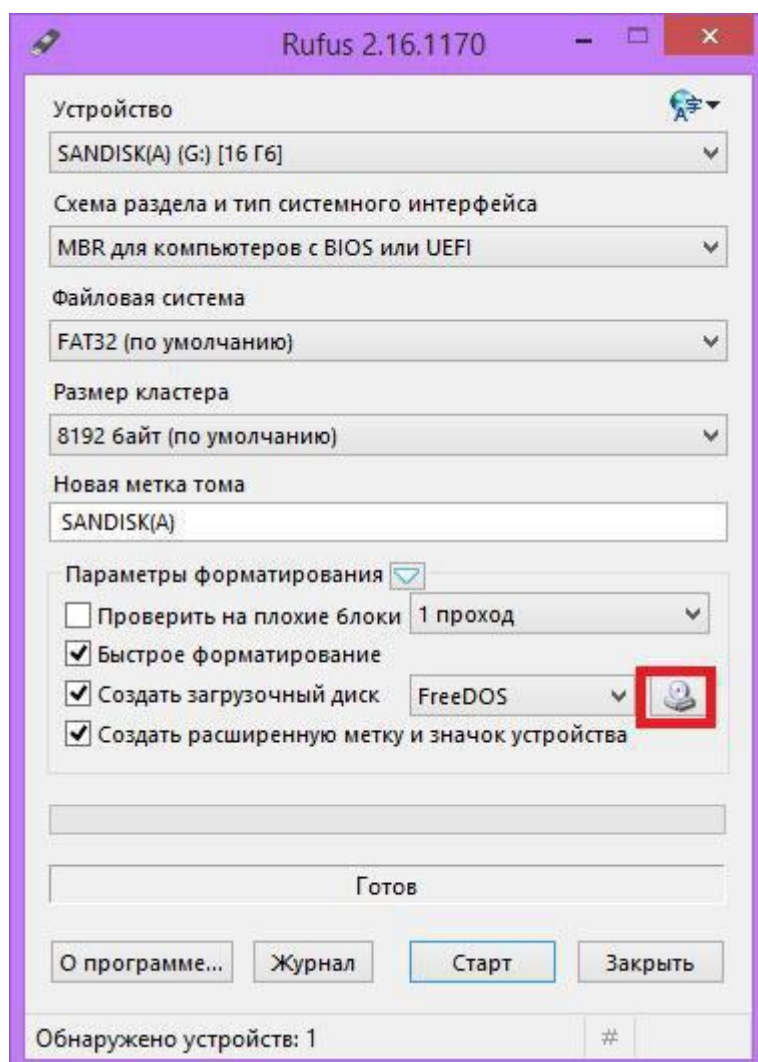
1. Windows OT ning o'rnatuvchi paketi; 2. Rufus dasturi

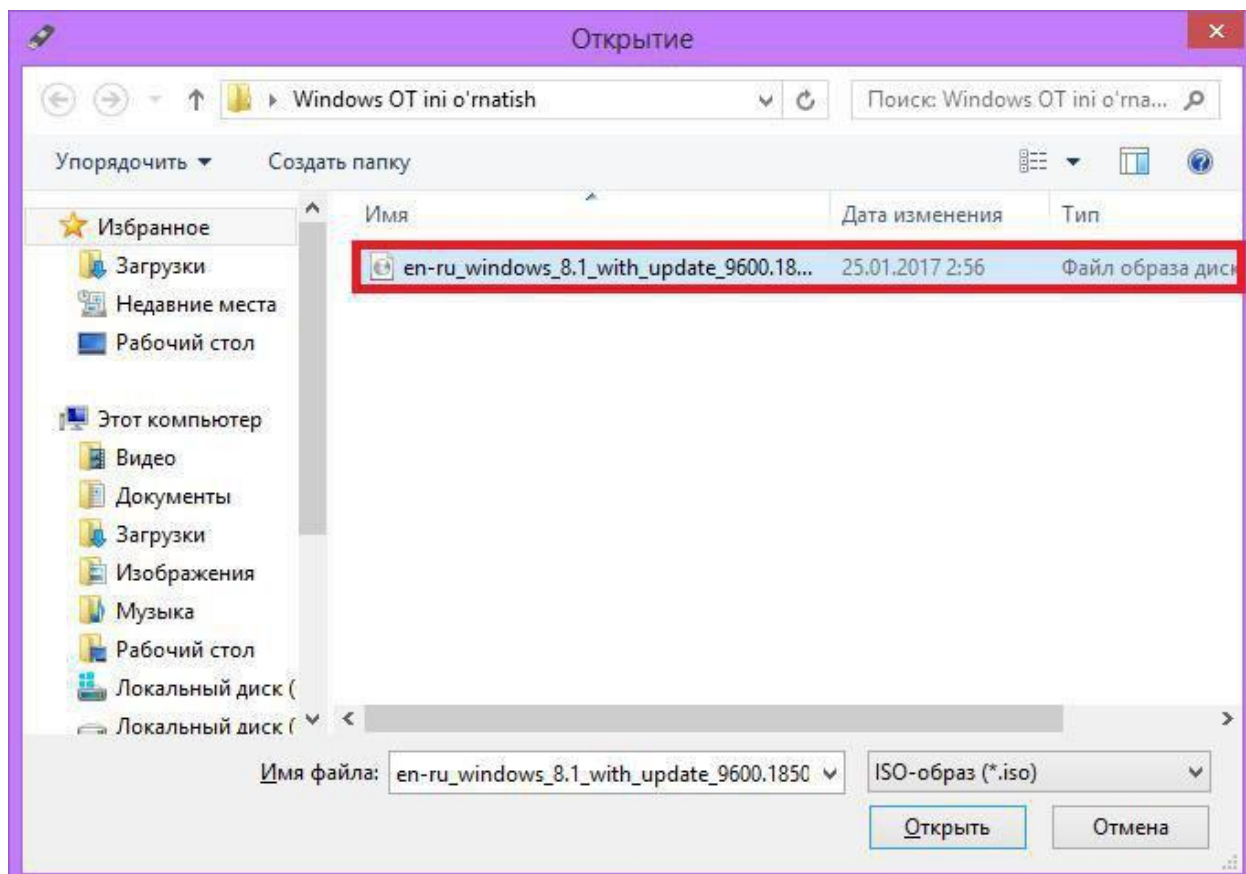
Fleshkani kompyuterga ulaymiz va rufus dasturini ishga tushuramiz. So'ng rufus dasturining quyidagi bo'limlari haqida tushunchaga ega bo'lamiz:

1. Ulangan fleshkamiz nomi va hajmini ko'rsatadi (Windows OT ining 7, 8, 8.1 va 10 versiyalaripaketini fleshkaga yozish uchun bizga fleshkaning hajmi 8 Gb dan kam bo'lmagani kerak bo'ladi);
2. Qanday turdagi sxema va interfeys orqali Windows OT ini kompyuterga yozish turini belgilanadigan bo'lim (bu haqda keyingi mavzularimizda to'liqroq ma'lumot berib o'tamiz, bizga asosiysi qanday sxema va interfeysdan foydalanishni bilib olsak bas). Windows OT ini o'rnatish uchun biz MBR sxemasi va BIOS yoki UEFI-CSM interfeysidan foydalanamiz;
3. Fayl tizimi ya'ni biz fleshkaga Windows OT paketini yozilganda qanday usulda yozilish kerakligini belgilaymiz. Bu fayl tizimi Windows uchun NTFS bo'ladi (keyingi mavzularimizda bu haqda tushuntirib o'tamiz);
4. Klaster o'lchami yoki hajmi — bu ham standart Windows OT ini o'rnatish uchun 4096 bayt bo'ladi;
5. Fleshkamizning Windows OT ini o'rnatuvchi paketi yozilgandan keyingi nomi qanday bo'lishi shu yerda yoziladi;
6. Bu yerda formatlash sozlamalari keltirilgan.

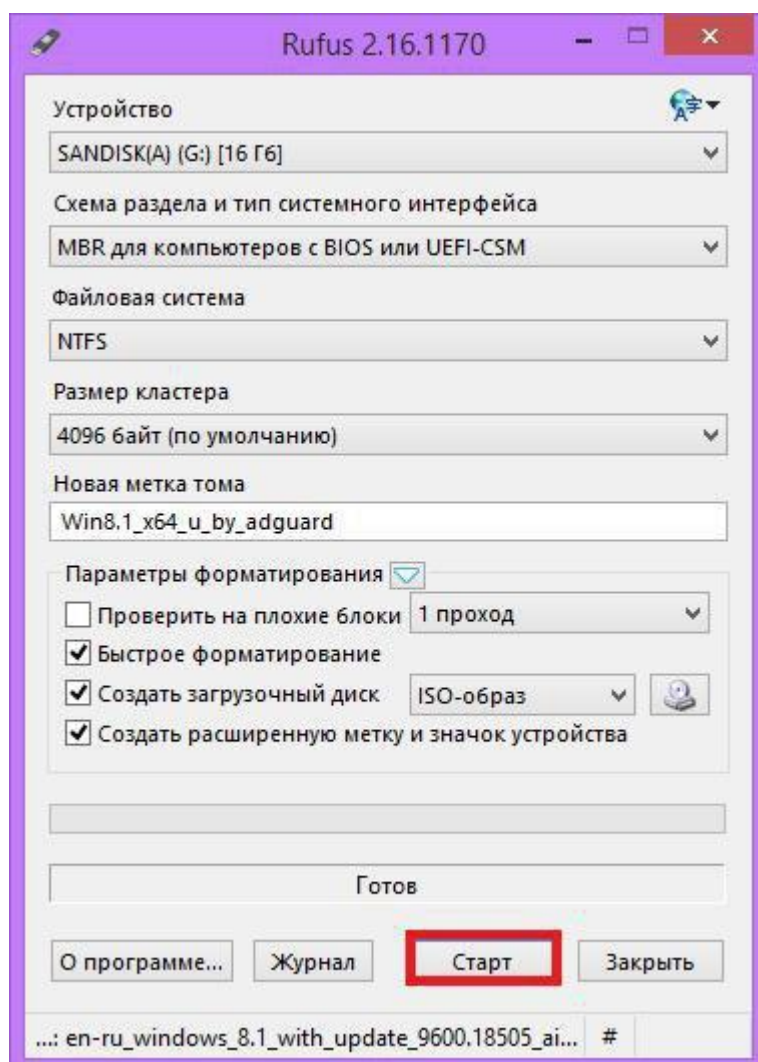
ESLATMA!!! Yuqoridagi barcha parametrlar siz Windows ning o'rnatuvchi paketini tanlagan vaqtingiz avtomatik sozlanadi va u yerdagi hech narsani o'zgartirish tavsiya etilmaydi.

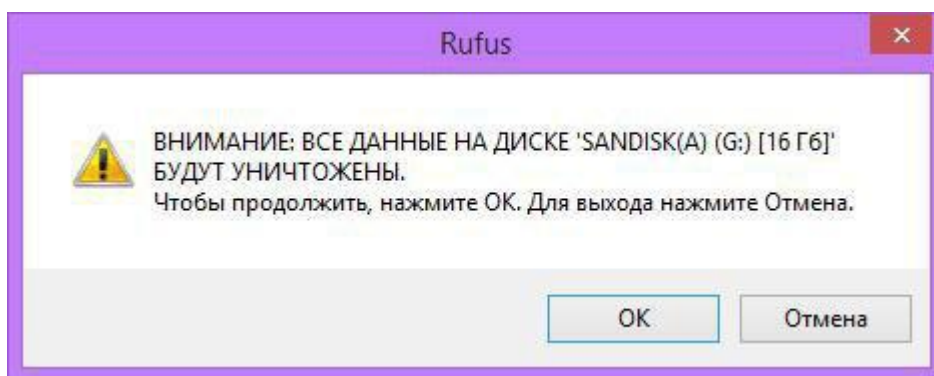
Rasmda ko'rsatilgan tugmani bosamiz

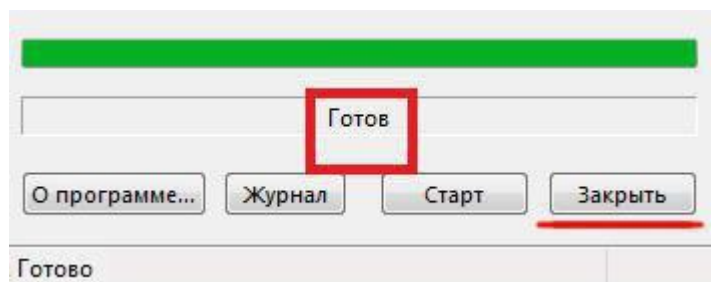
Bizda quyidagicha oyna ochiladi va biz oldindan ko'chirib olgan Windows OT ining o'rnatuvchi paketini tanlaymiz

Mana bizning parametrlarimiz avtomatik sozlandi. Endi biz «Старт» tugmasini bosamiz

Bizda «fleshkamizda biron ma'lumot mavjud bo'lsa u o'chib ketishi» haqida ogohlantiruvchi oyna ochiladi. Albatta biz agar fleshkamizda kerakli ma'lumot mavjud bo'lmasa «OK» tugmasini bosamiz.

Bizda quyidagicha «Готов» yozuvi chiqqanda Windows OT ining o'rnatiluvchi paketi yozilgan bo'ladi.

Mana endi bizda Windows OT ni o'rnatuvchi paketi yozilgan fleshkamiz mavjud. Endigi galda qiladigan ishimiz bu BIOS ni sozlash. Demak, siz bilan BIOS haqida gaplashamiz.

“BIOS” termini IBM firmasi tomonidan kompyuter bilan mos bo'lgan qurilmalarga nisbatan qo'llaniladi. Boshqa firmalar tomonidan ishlab chiqarilgan kompyuter qurilmalarida “PROM” yoki “Boot” terminlari qo'llaniladi. Agarda siz sotib olgan noutbuk yoki kompyuteringizda windows belgisi bo'lsa, siz qo'rqmasdan “BIOS” terminini qo'llasangiz bo'ladi.

«BIOS» — bu har bir kompyuter yoki noutbukning tizim osti tizimidir. Ya'ni, siz kompyuteringizga biror bir windows (xp, 7, 8,10) o'rnatmagan bo'lsangiz ham sizning kompyuter/noutbukungizda operatsion tizim mavjud. Faqat uning vazifasiga rasm/video ko'rish, qo'shiq eshitishni ta'minlash emas, foydalanuvchi o'ziga mos Operatsion Tizim (OT) ni o'rnatishini ta'minlab turishdir.

“BIOS” kompyuterning doimiy xotirasiga o'rnatilmaydi, shuning uchun operatsion tizimingiz o'chib ketsa ham BIOS hech ham o'chmaydi.

BIOS ga kirish qiyin emas, buning uchun kompyuteringizni yoqasiz (yoki qayta ishga tushirasiz) va monitor tasvir uzatishi bilan quyidagi tugmalarni bosasiz: F2 + Delete tugmalarini birgalikda qayta va qayta bosasiz – bu deyarli barcha kompyuterlar uchun BIOS ga kirishni ta'minlovchi tugmalar kombinatsiyasi hisoblanadi.

Lekin, noutbuklarda bu masala biroz chalkashroq. Noutbuklarni ishlab chiqaruvchi firmalar odatda o'zlarining BIOS ga kirish kombinatsiyalarini kiritadi.

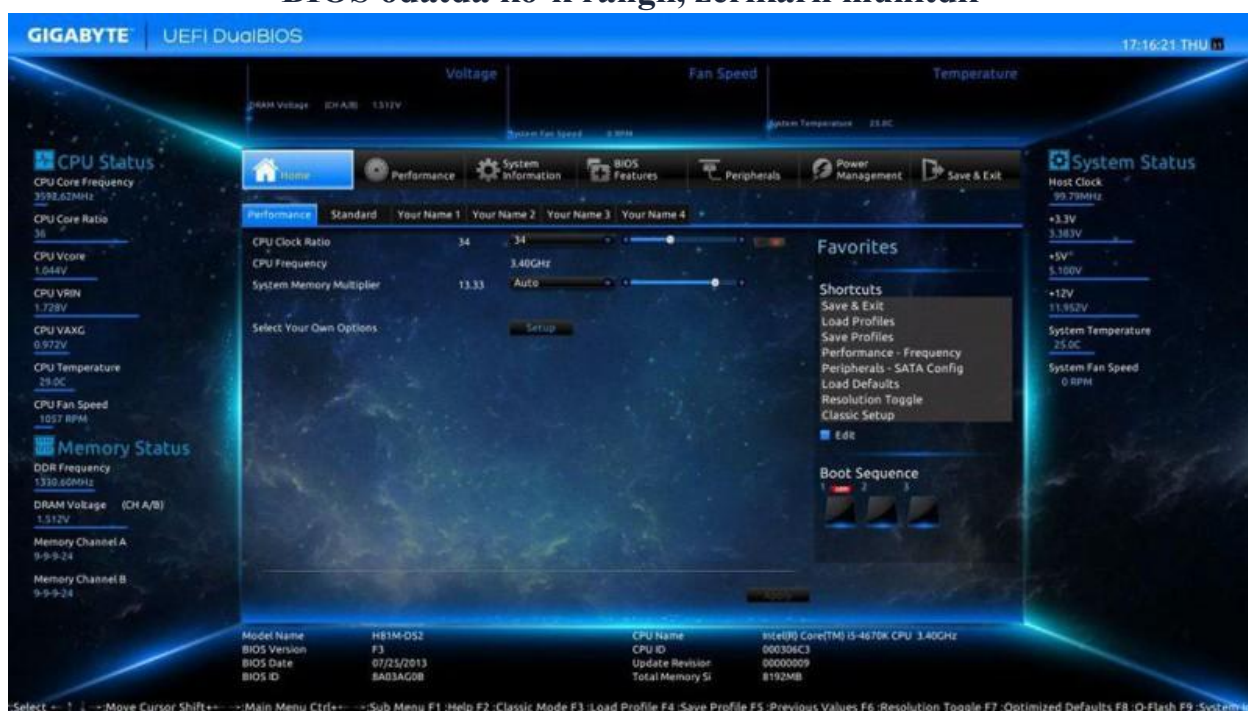
Noutbuklarida BIOSga kirish quyidagi tartiblarda biri orqali amalga oshiriladi:

- F2 – odatda Acer, Asus, Fujitsu-Siemens, Panasonic, Samsung, Sony, Toshiba, Dell va Lenovo noutbuklari uchun;
- F2 + delete — agar yuqoridagi yordam bermasa Acer, Asus, Fujitsu-Siemens, Panasonic, Samsung, Sony, Toshiba, Dell va Lenovo noutbuklari uchun;
- F2+Fn — agar u ham yordam bermasa Acer, Asus, Fujitsu-Siemens, Panasonic, Samsung, Sony, Toshiba, Dell va Lenovo noutbuklari uchun;
- Esc – ayrim Toshiba noutbuklarida F2 ni o'rnida qo'llaniladi;
- F10 –Hewlett Packard (HP) noutbuklarida, hamda ayrim Dell noutbuklarida qo'llaniladi;

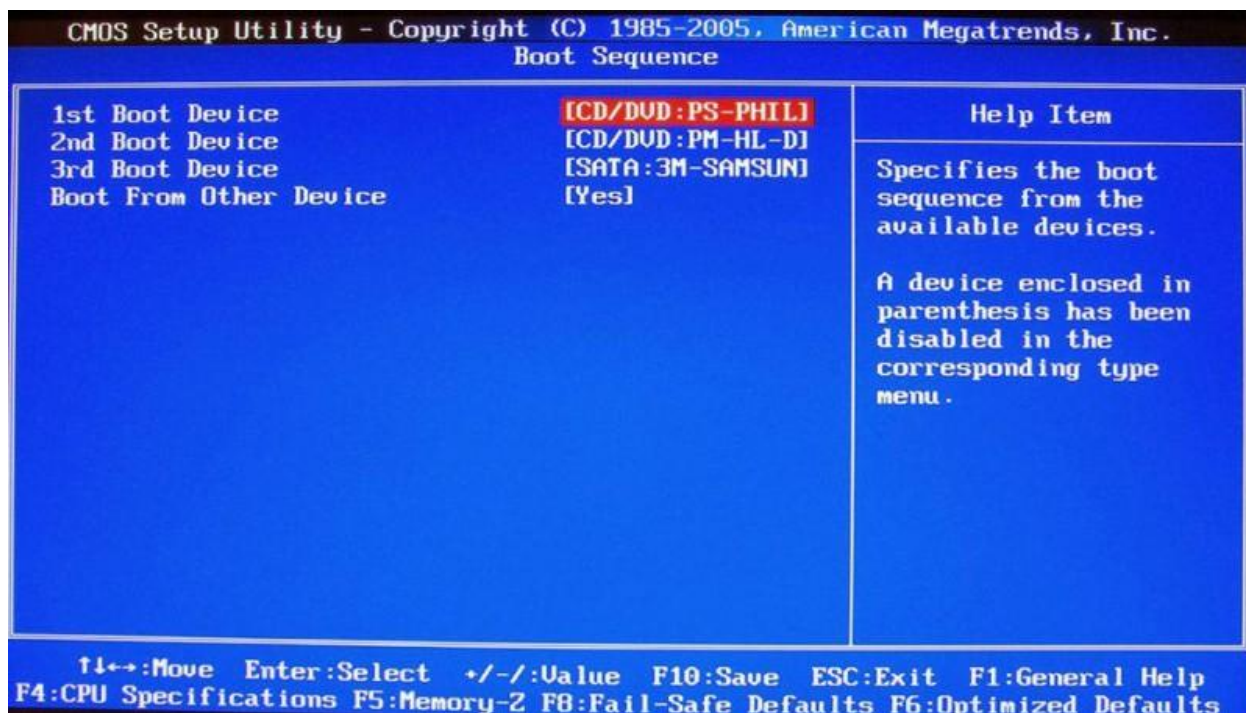
- F1 – ba'zi Lenovo/IBM noutbuklarida qo'llanilishi mumkin;
- Agarda sizda kamyob turdagi noutbuk bo'lsa, unda quyidagi kombinatsiyalardan birini qo'llab ko'ring: Ctrl+Alt+Esc, Ctrl+Alt+S, Ctrl+Alt+Del, Ctrl+Alt+Ins, Ctrl+Alt+Enter, Fn+F1, Ctrl+Ins

BIOS odatda ko'k rangli, zerikarli muhitdir

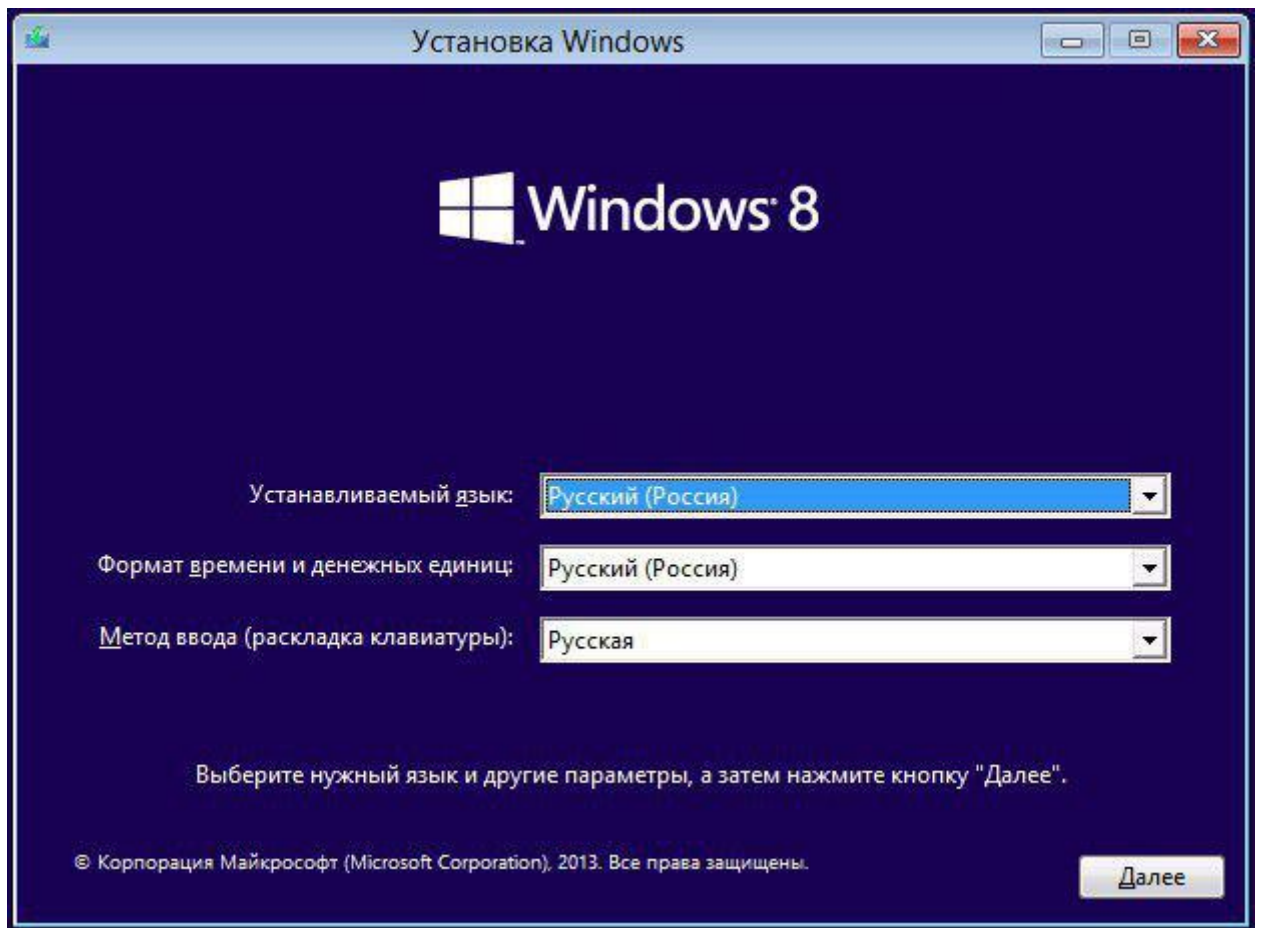
Hozirgi kunda zamonaviy ko'rinishdagi BIOS lar ham keng tarqalmoqda Windows o'rnatilgan diskovod yoki fleshkani ishga tushirish uchun BIOS ga kiriladi va u yerdan BOOT qismi topiladi

U yerda o'zinga kerakli disk/fleshkani 1-o'ringa qo'yamiz

1-o'ringa qo'yish har bir BIOS tizimida uning yangi eskiligi, ishlab chiqargan firmasiga qarab turlicha amalga oshiriladi. Jumladan, eski turdagi BIOSlarda siz 1-o'rinda turga qurilma nomiga bossangiz, u sizga mavjud qurilmalar ro'yxatini ko'rsatadi, siz shulardan o'zingizga keragini birinchi o'ringa qo'yasiz, birinchi o'rinda turgani esa tanlangan qurilmaning o'rnini egallaydi. Yangiroq turdagi BIOS larda esa bu amaliyot F5 va F6 tugmalari (yoki boshqa F tugmalarda) amalga oshiriladi. Ya'ni, siz o'zingizga kerakli disk/fleshka nomini belgilaysiz va yo F5 (past) yo F6 (tepa) tugmalarini bosgan holda tartibini o'zgartirasiz.

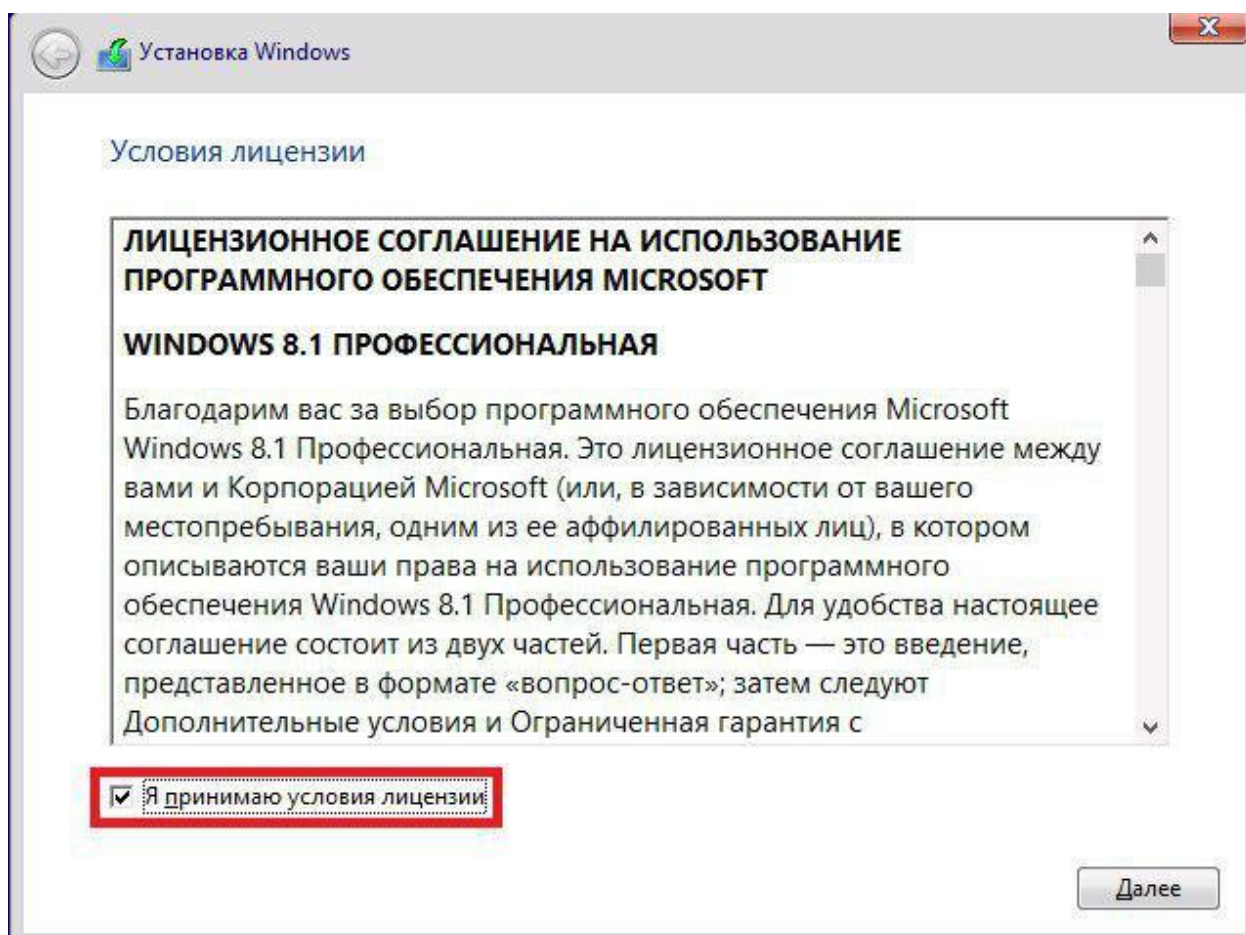
Boshqa turdagi BIOS larda ("POST" yoki "Boot") bu boshqacha tarzda amalga oshirilishi mumkin (F1 va F2; "+" va "-" va boshqacha tarzda) . Biz BIOS ni sozlamasini sozladik endi fleshkani kompyuterga ulaymiz va kompyuterni yoqamiz. Qora ekranimiz chiqishi bilan istalgan klaviaturani klavishlaridan biri bir necha bor bosamiz.

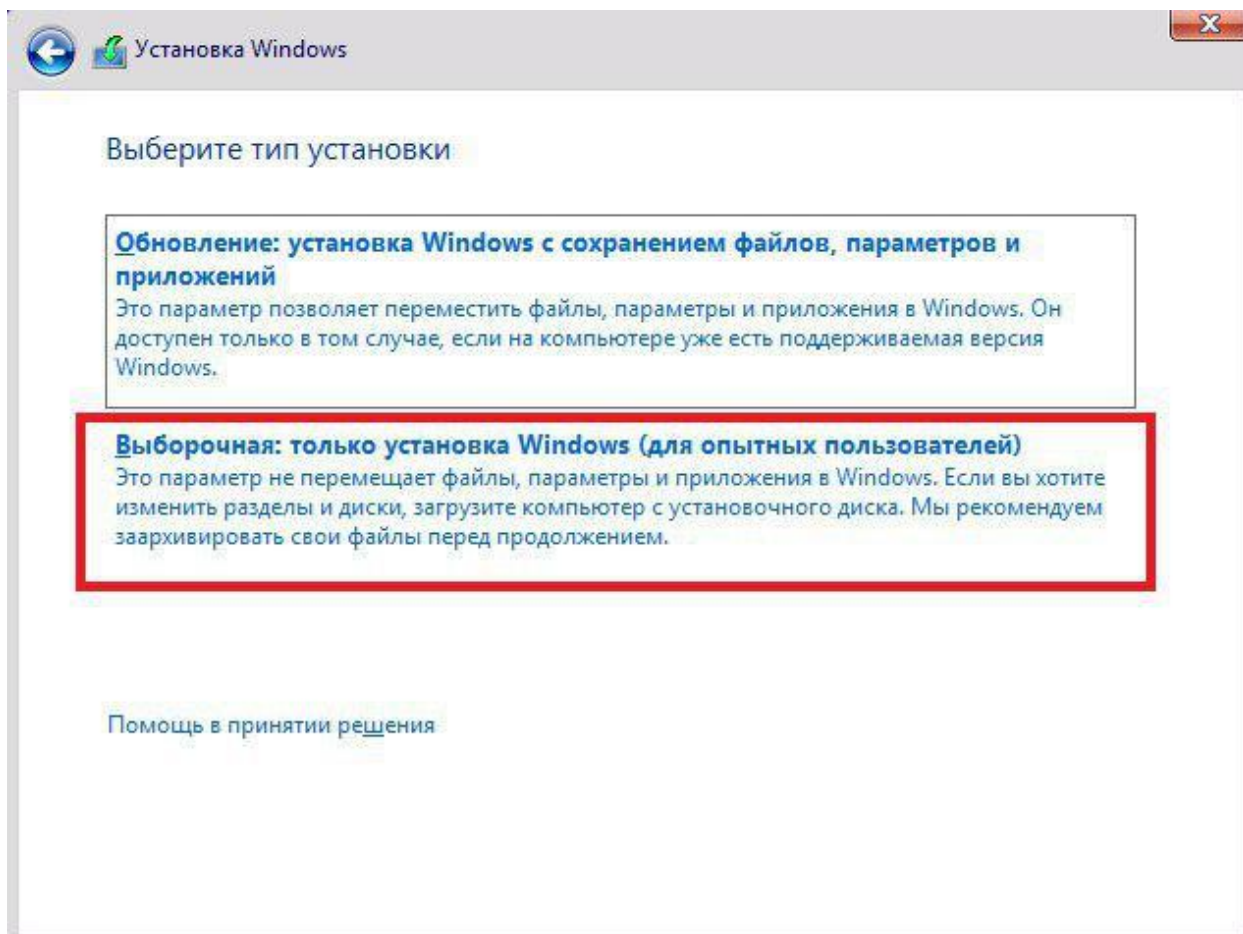
Bizda Windows ni qaysi tilda o'rnatish haqida so'rov chiqadi. Shuni tanlab so'ng «Next» tugmasini bosamiz

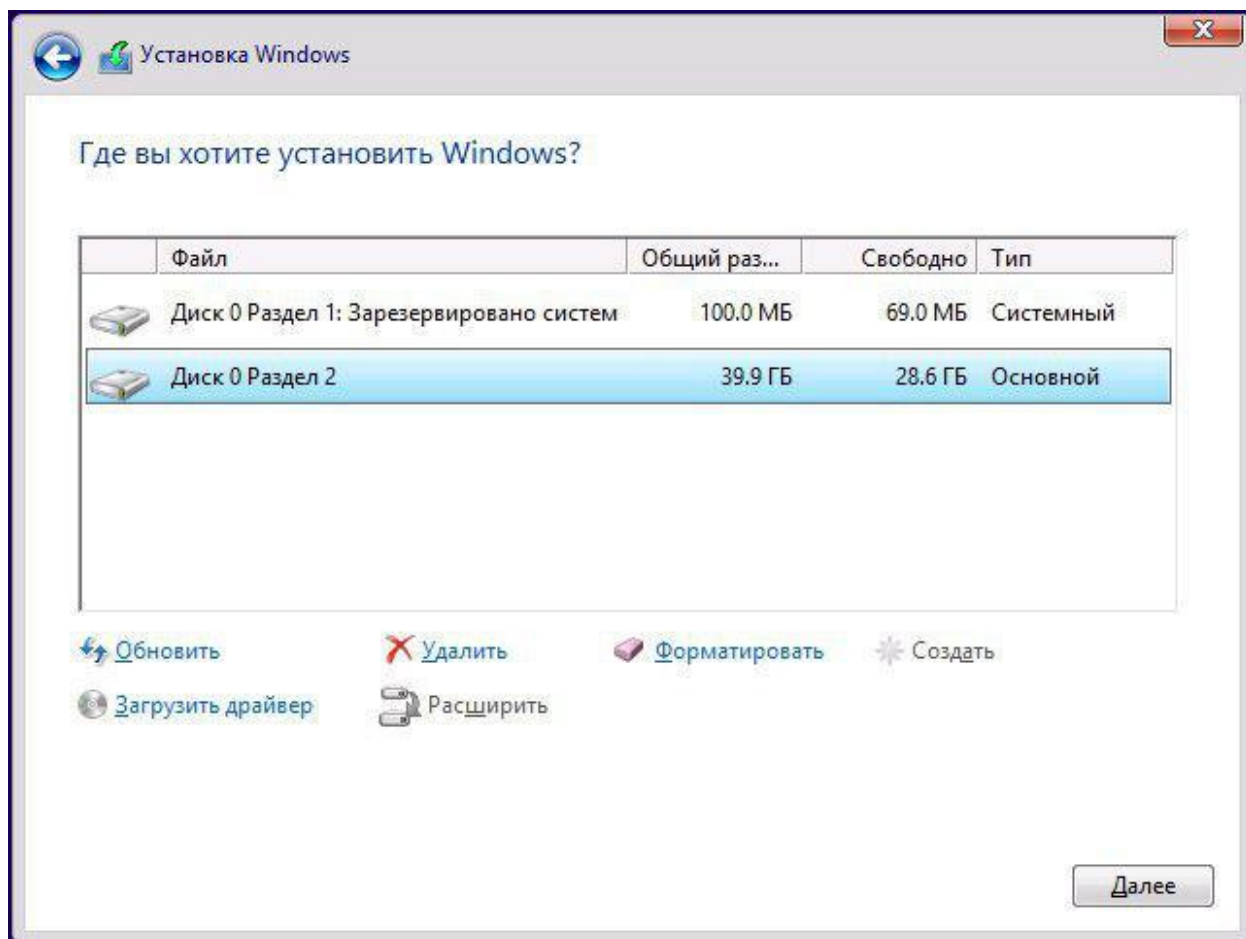
Bu oynada «Install» now tugmasini bosamiz

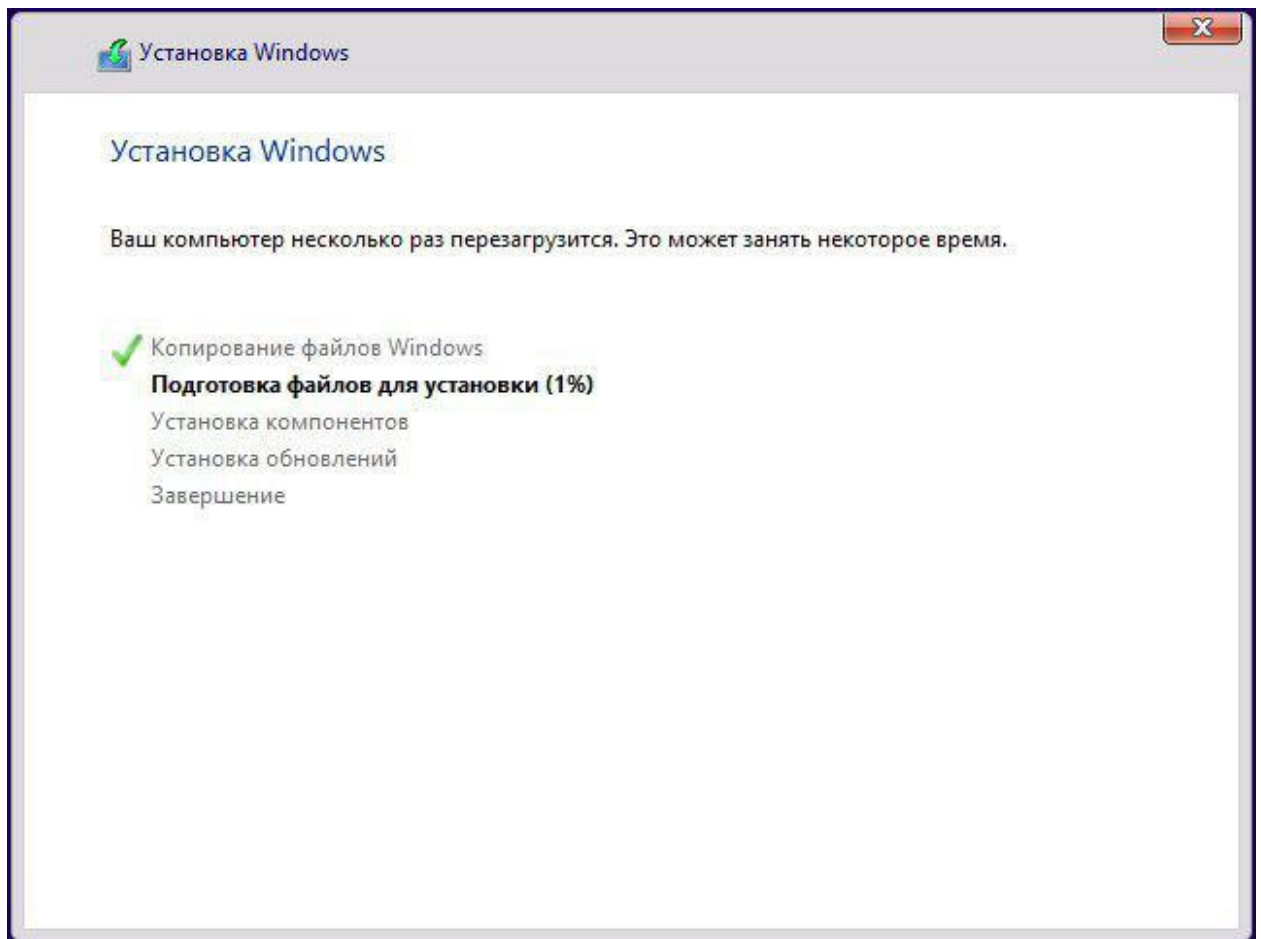
So'ngra biz «Лицензионное соглашение» ga qabul qilaman deb galochkani belgilaymiz va «Next» tugmasini bosamiz

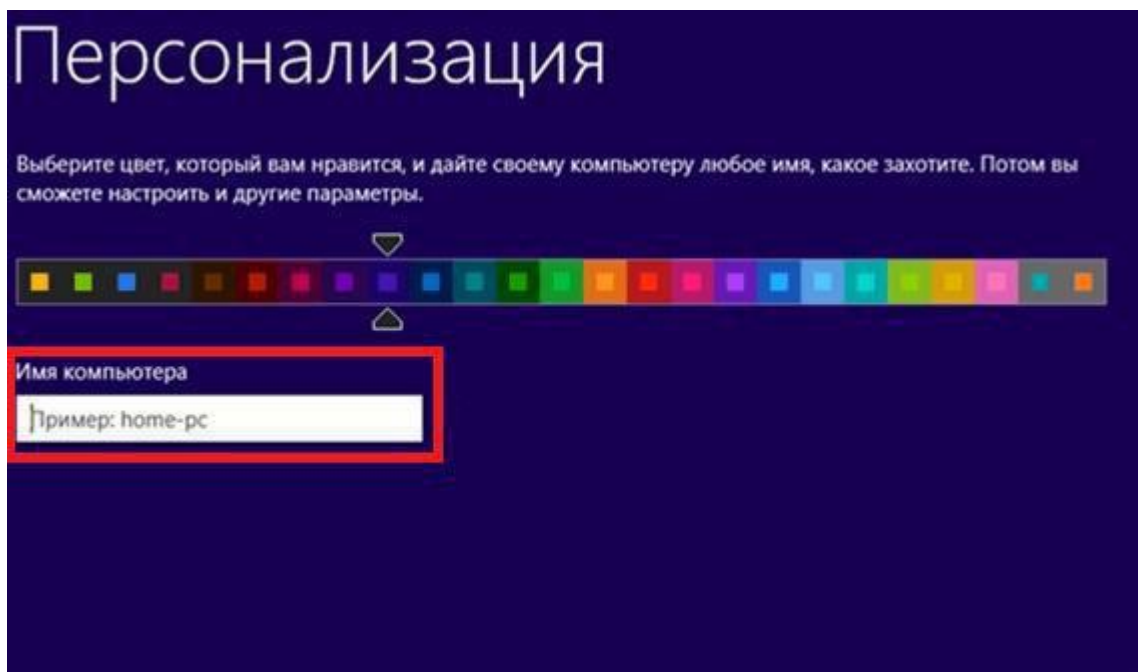
Bu yerda Windows ni oʻrnatish boyicha turini tanlimiz. Bizga boshidan oʻrnatish kerakligi sababli biz «Выборочная» ni tanlimiz

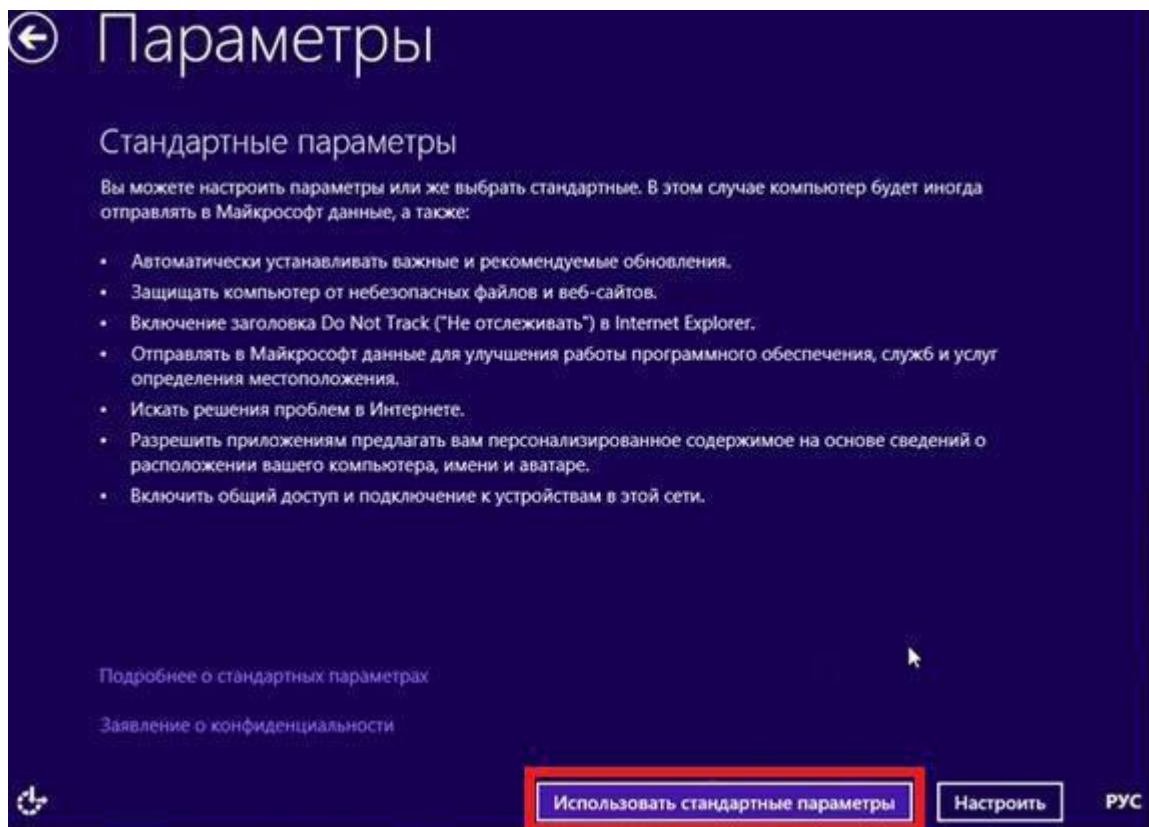
Windows OT o'rnatadigan joyni tanlaymiz va «Далее» tugmasini bosamiz

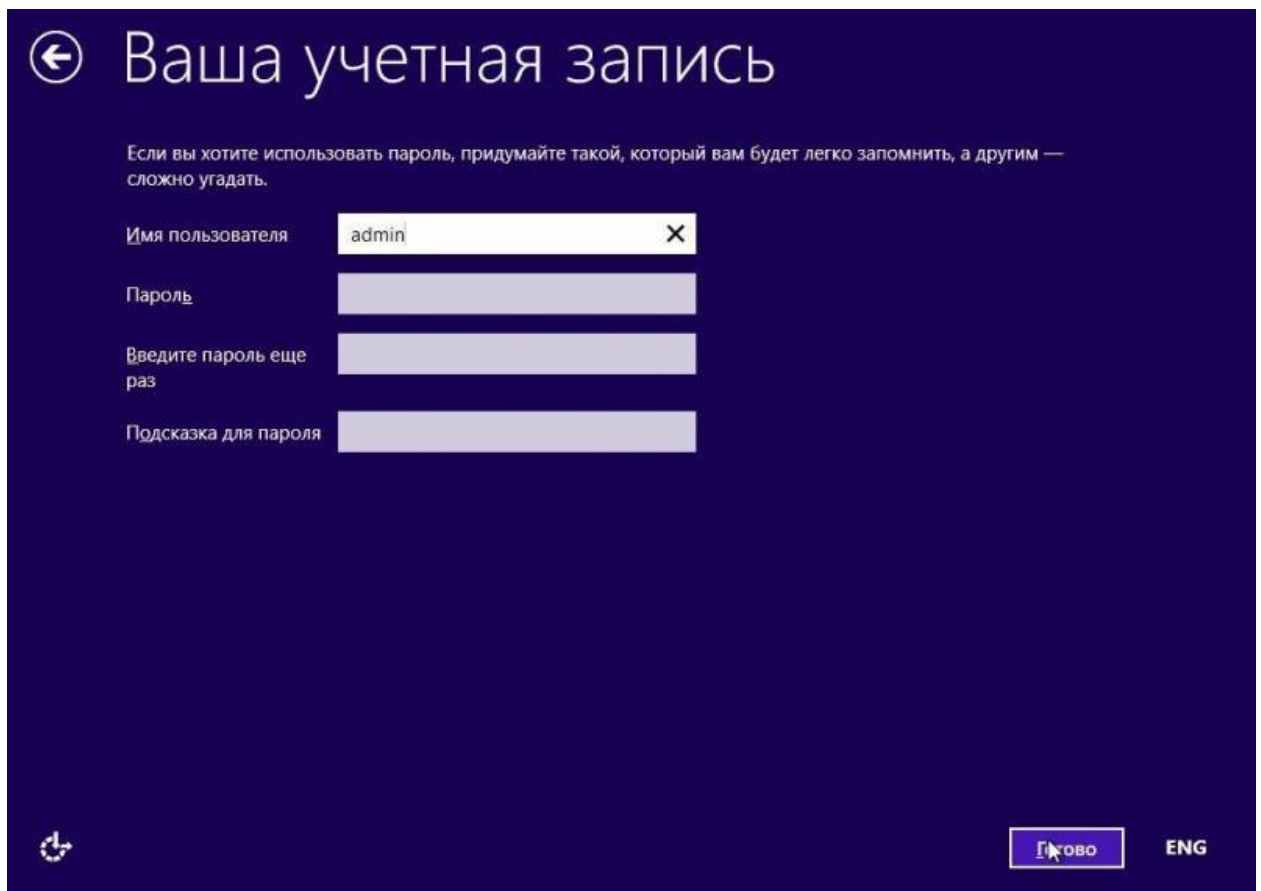
So'ng bizda Windows OT ini o'rnatish jarayoni boshlanadi

O'rnatish tugagandan so'ng bizga kompyuterimizning nomini kiritishimiz talab etiladi va o'zimiz istagan fon rangini tanlashimiz mumkin

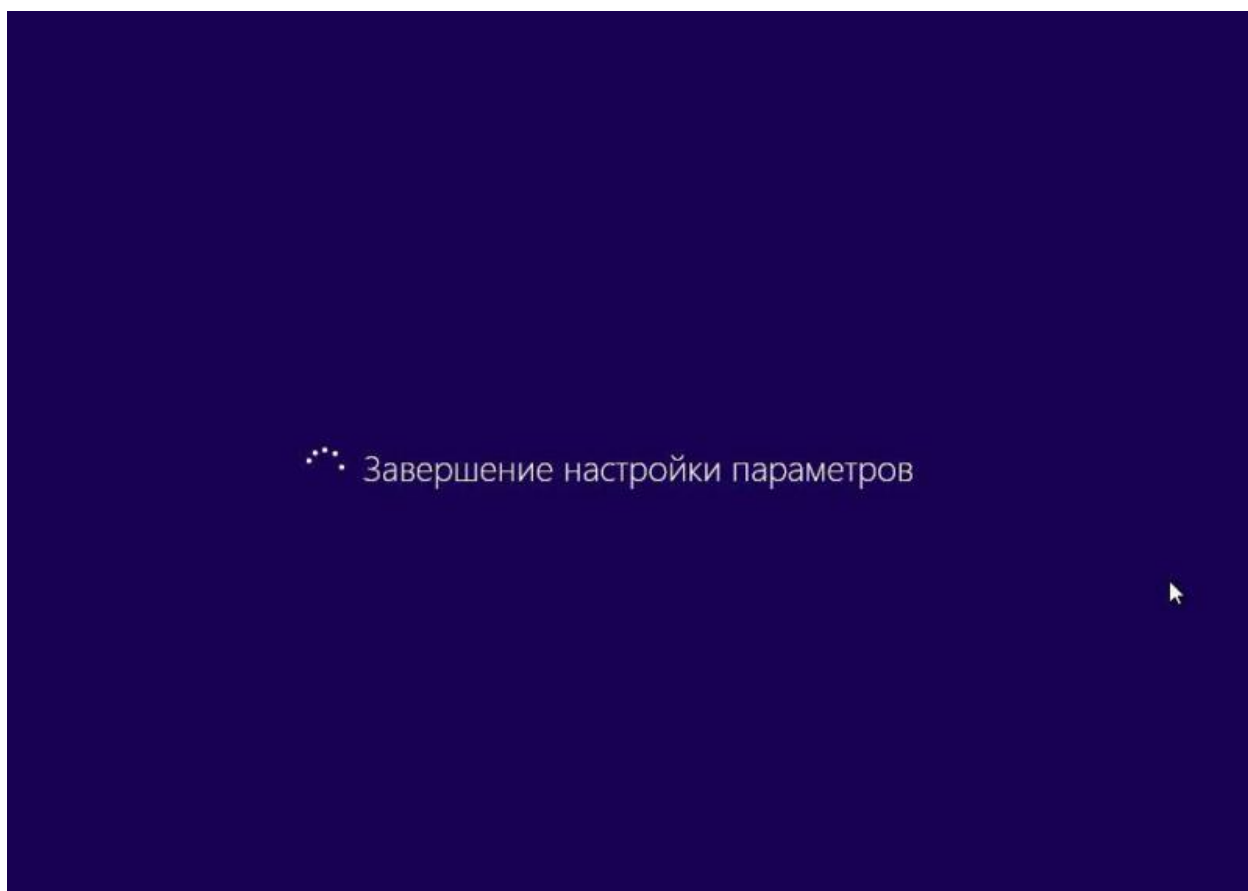

«Использовать стандартные параметры» tanlaymiz

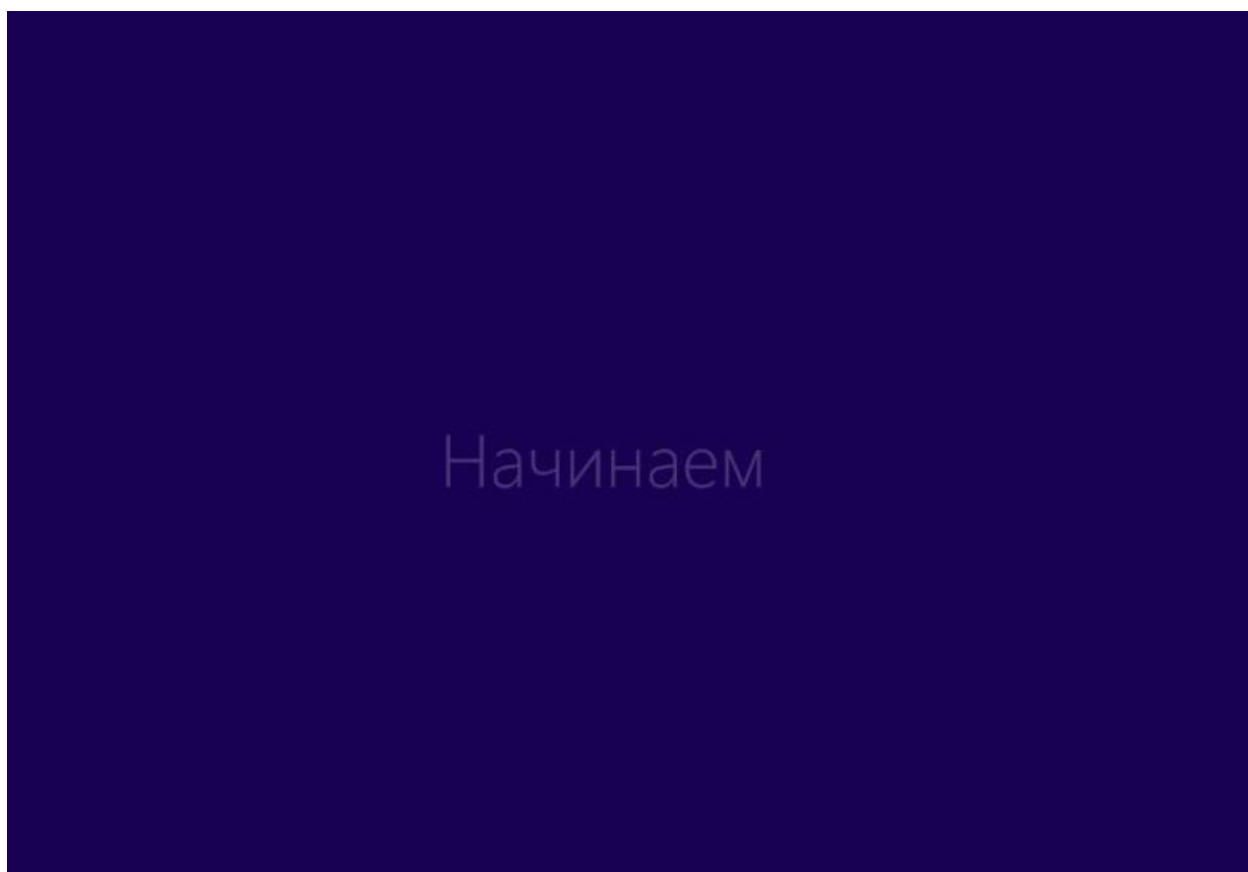

Foydalanuvchi nomi, parol va parol uchun kalit so'z kiritamiz (o'tgan darslarda yangi foydalanuvchi yaratishni ko'rgan edik. Bu yerda ham xuddi

jarayonni bajaramiz)

Windows OT ining sozlamalari tugashini kutamiz

Sozlamalar tugaganda so'ng bizda quyidagicha yozuv paydo bo'ladi

